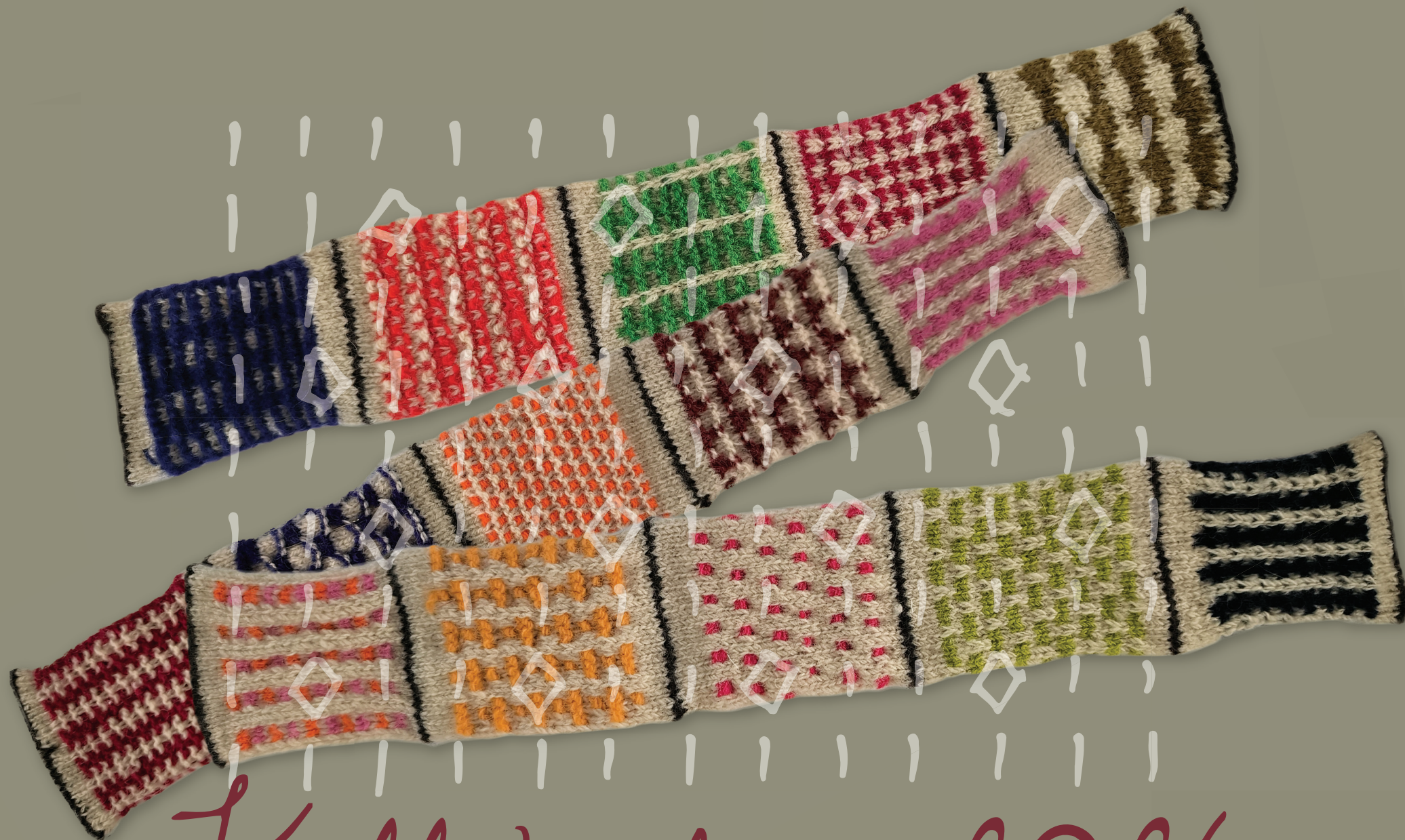
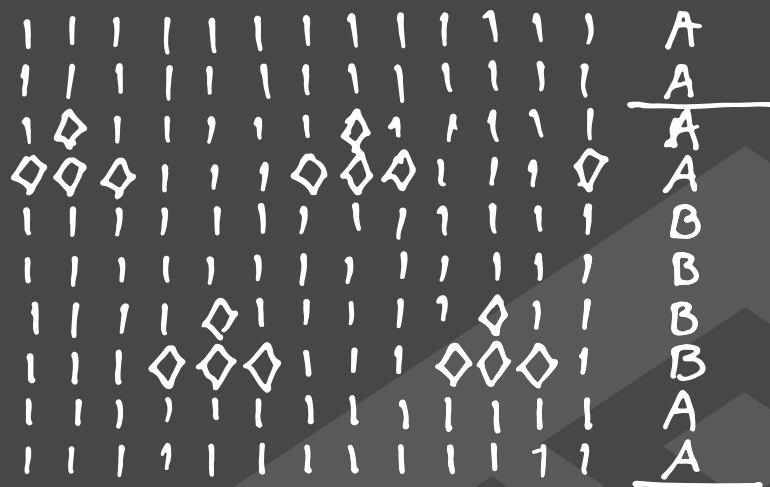

Kallõndri 2026

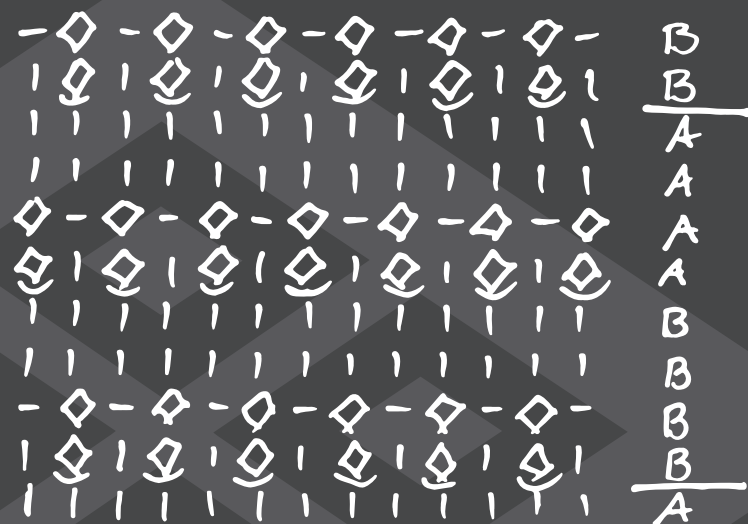
Lainõkiiri

*Om sukk apar, püsüs jalg lämmi,
om kinnas apar, nakkas käel kül'm.*

Süämekiri

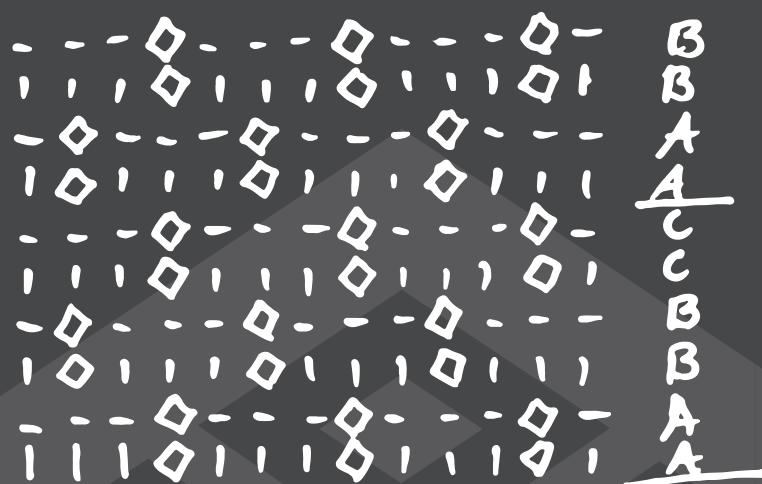

Talvõl külmäga tõmmati uma kats paari
kindiid kätte, sõs oll teedä, et sul sõidu
pääl külm es nakka. Miä tuu üts paar
kindakõisi sõs viil är um.

(ES KT 19, Rõugõ khk, 1941)

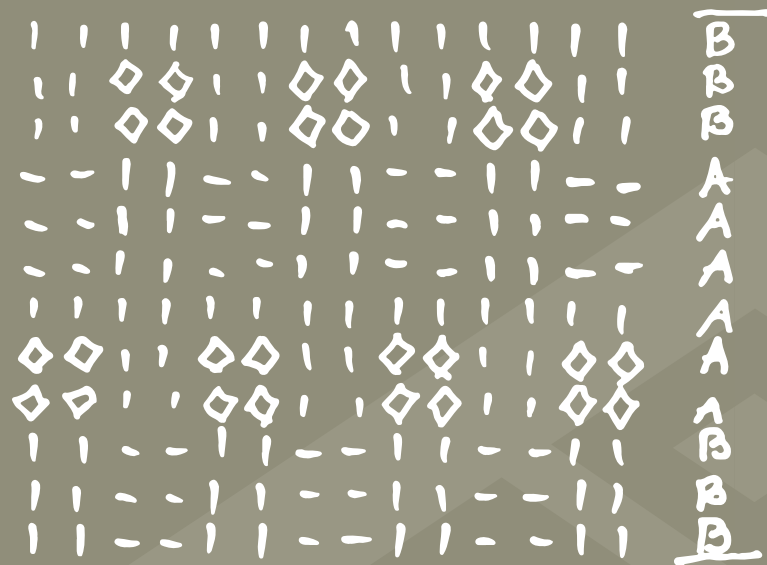
Isibu-tsabu

Üüseti sait vaihhõl napotüüd tetä.
Mõnikõrd teit niikavva üüse napotüüd,
ku suikma jäit. Suikmist tull napotüü
tegijal vanast alate ette.
(ES KT 76, Räpinä khk, 1943)

Pirrukarvikiiri

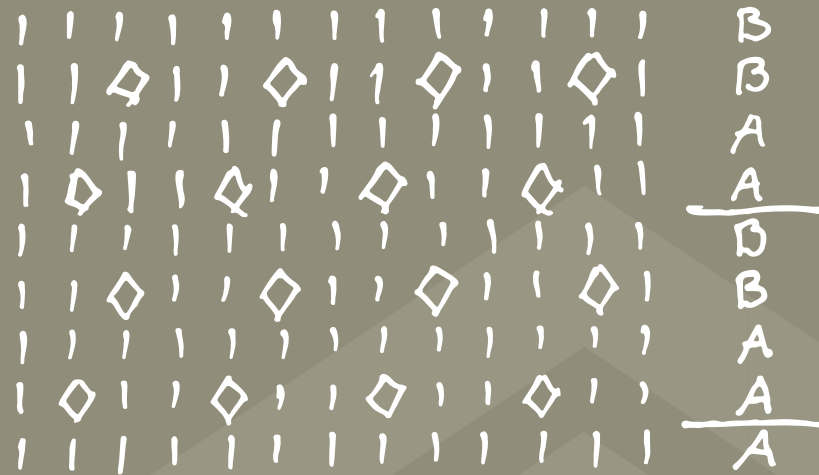

Mõni mõist esi pääst hüvvi kirju kuta.
A moodo kaeti õks tõösõ kinda päält.
Ess mitma langaga no hüä joht kuta olõ-i.
Är nä sul käehn vassusõ ja mugu jäl
aruda. A no kiräldä kinnas ka
jäl midä olõ-õi.

(ES KT 19, Rõugõ khk, 1941)

Hambakiri

*Käol jäi' kirä' kivi pääle,
armi jäi aiasaiba pääle.*

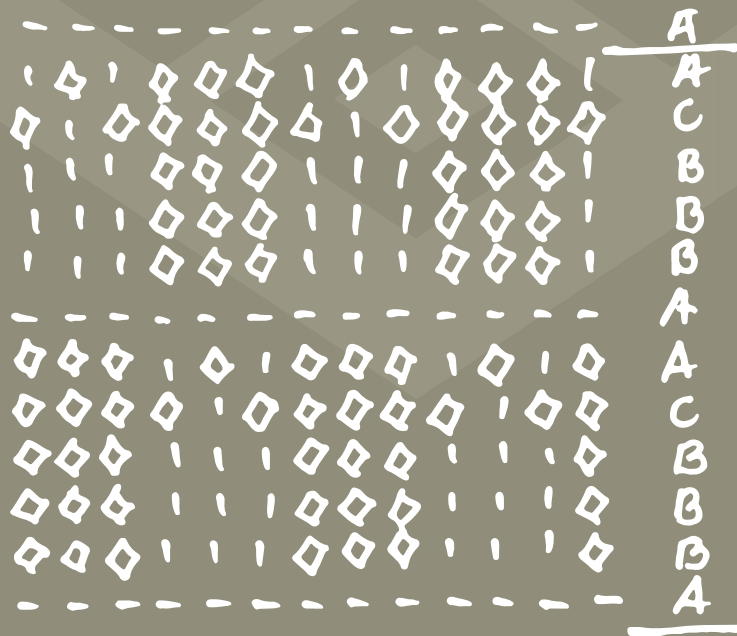
Säält siis saiva kindakirä ...

(rahvalaul, ERA: E 17270 (7), Rõugõ khk)

Kindamustrite loomiseks ja
nimetamiseks on saadud innustust
nii loodusest kui ka argielust.

Salasilmine
kiri

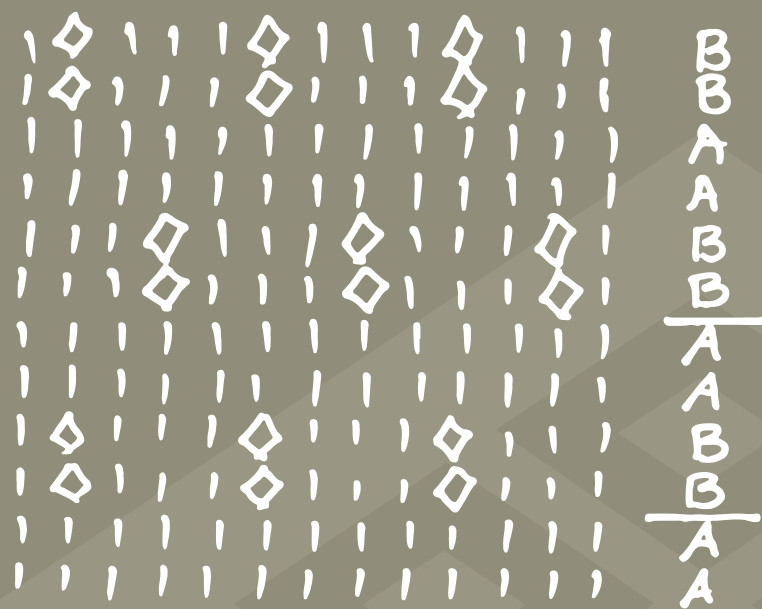

*Neli tükku tantsva tallin,
viies tants ümbre talli?
(Kinnast koetas. Karula, 1962)*

Kel küüdse külmetäse, kül tuu kinda kätte võtt.

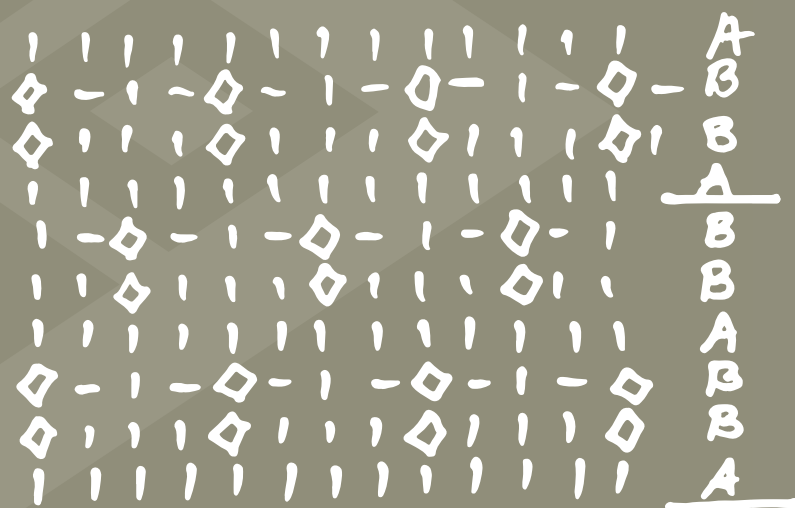
Savikivvõkiiri

Lamba kõtu- ja kaalaalotsest villost
kedräte suka- ja kindalanga,
neo kedrätevä häste jämme.
(ES KT 76, Räpinä khk, 1943)

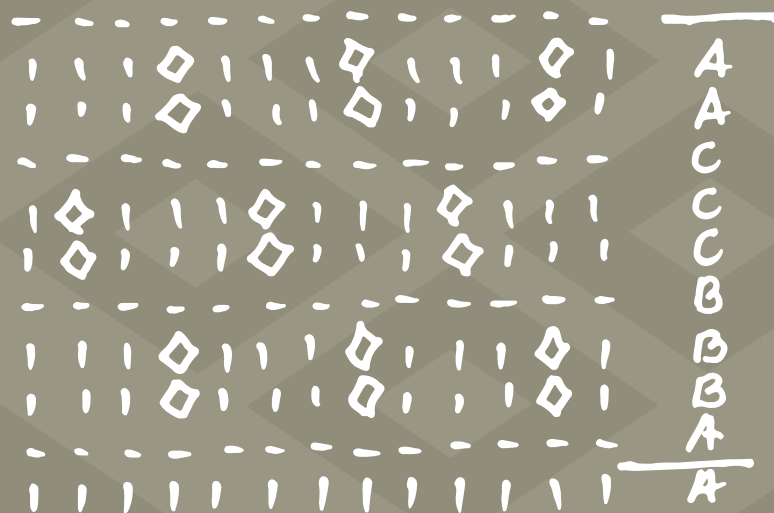
Rõõnõlinõ kiri

Sügüsene vill oll kõgõ parõmb. Noorõ
haana pääl timä kasvi pikk ja paks.
Voona villa olli hüä pehme, nuu korati
käügikindis vai -sukõs.
(ES KT 19, Rõugõ khk, 1941)

Vuulsa kiri

Vanasti pidi meheleminejal tüdrukul olema veimevakas hulgaliselt kindapaare pulmaandideks:

*Pall´u oll ka tuul pruudil anda. Edimetsese
tantsutajale olli kinda, tanutajale olli kinda...
Kinda pidi kao salve pääle pandma, suka
pidi sanna laba pääle ehk kerelese pandma.
(RKM II 346, 605/6 (20), Rõugõ khk, 1977)*

Sirgupaarv

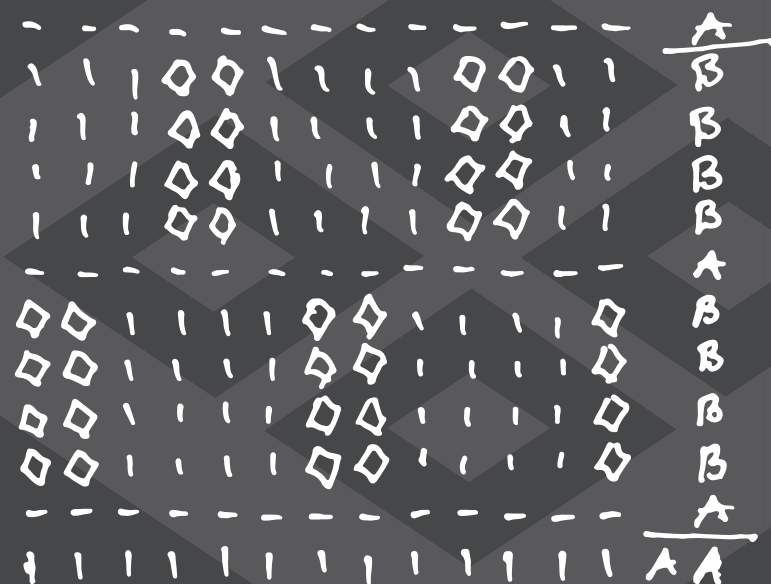
-	-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	A
		◇			◇			◇			A
◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	B
◇			◇			◇			◇		B
-	-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	A
		◇			◇			◇			A
◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	B
◇			◇			◇			◇		B
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A

Villast rõõvast ja sukkõ ja kindit tükke koirõipõ är ajama. Selle panti kirstu ja kindakotti pälümit. Tuu um säänä väega mõru ninn. Kuivalt panti sõs kimbu viisi kirstu vai hõõruti noid häiermit villadsõ rõiva manu. Ku hüäste oll pälümit pant, es putu sõss koi.

(ES KT 19, Rõugõ khk, 1941)

Lainõvatt

*Teretämise aigu piat kinda käest võtma,
muidu ei saa villa.*

(RKM II 173, 126 (59), Rõugõ khk, 1963)

Päkätsi lumõn

	◇				◇				◇				A
-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	B
			◇				◇				◇		B
-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	B
			◇				◇				◇		B
-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	B
	◇			◇			◇			◇			B
-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	◇	-	-	B
	◇			◇			◇			◇			B
-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	A
			◇				◇				◇		A
-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	-	-	◇	-	A
			◇				◇				◇		A

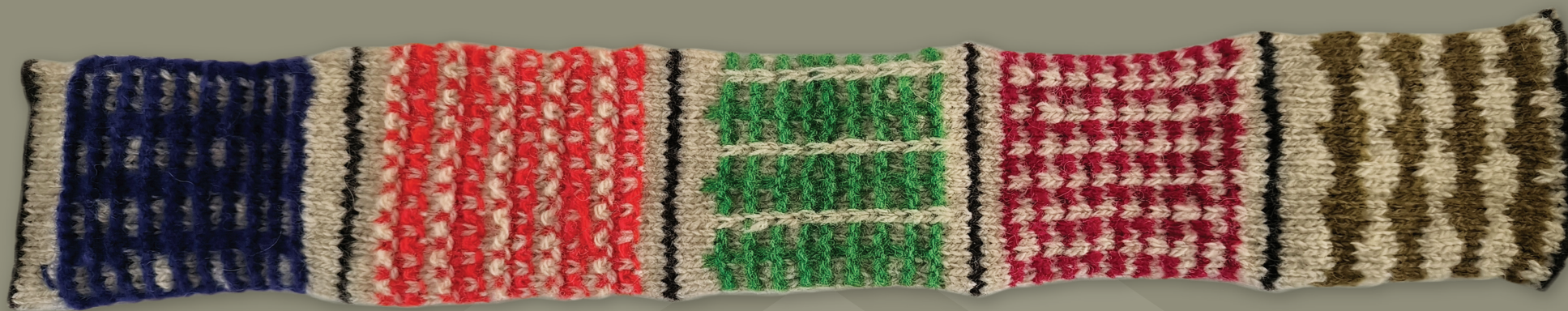
Kodust välja minnes pandi kätte
käügikinda. Need kooti peenemast ja
paremast lõngast ning suurte kirjadega.
Kõige uhkemalt olid kirjatud kirikus
käimise kindad – *kerigukinda*.

Vana-Võromaa käsitöömeistre Pedaja Reet kuda kirivide kirjuga kindit niimuudu, et üte riä pääl eri värmilangu ei vaelda, egä kudamistsõõr lätt ütte värmilangaga. Päämidse silmä omma kiräkõrra perrä kas hüvilde ja paheldõ silmä vai topõltsilmä, ütsjagu silmi tulõ vinütä tuu perrä, kuis kiri piät vällä tulõma.

Kallõndrihe om valitu katstõist Reeda koetut kinnast, egäl man timä hindä kirja pant kudamisõ juhatus.

- | Parempidine silmus
- Pahempidine silmus
- ◊ Silmus kudumata ära tõsta
- ◊ Silmus kudumata ära tõsta ja lõnga jookse ees

Vana-Võromaa käsitöömeister Reet Pettai koob kirjatud kindaid nõnda, et ühel real kasutab korraga vaid ühte lõnga. Koemustri loob ta, kududes vardaringe kord parem-, kord pahempidi silmustega, vahepeal lõnga vahetades ja kudumata silmuseid üle tõstes. Nõnda kootud kindad on hästi paksud, hoiavad käed soojas ja on ka väga vastupidavad.

Kalendrisse on valitud kaksteist Reeda kootud kinnast, igaühel juures tema enda kirja pandud kudumisjuhised.

Pildi tekk Oja Vilve, perimüsjutu ja tarkusõ Vanalt Võromaalt pandsõ mano Eichenbaumi Külli, kujond Margna Epp, trükse OÜ Sulemees.